

EK K

HALKIN KATILIMI FAALİYETLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

K. HALKIN KATILIMI ve BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Yusufeli Projesinin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporunun hazırlanması için yapılan çalışmalar sırasında, ilk çevresel çalışmaların başlamasından bu yana ilgili resmi ve resmi olmayan kurumların ve projeden etkilenecek grupların fikirlerini almak üzere bazı bilgilendirme ve görüş alışverişinde bulunulmasını sağlayan halkın katılımına açık toplantılar düzenlenmiştir. Bunlara ek olarak, veri toplamak üzere, bazı kurum ve kişilerle temasta bulunulmuştur. Bu kişilerin ve kurumların, projeye ve ÇED çalışmalarına ilişkin görüşlerini ve özet toplantı tutanakları ile iletişim notlarının bir listesi bu ekte sunulmuştur. Geçmiş çalışmalar (2004 öncesi) ve son çalışmalar (2004 sonrası) sırasında gerçekleştirilen halkın katılımı ve bilgilendirme ile ilgili faaliyetler ayrıca verilmiştir.

Son çalışmalar (2004 ve 2005'te yapılan) boyunca Yusufeli Projesi için ortaya konulan tüm halkın katılımı ve bilgilendirme çabaları, yeniden yerleşim planlama çalışmaları ile bütünleşmiş bir tarzda yürütülmüştür. Yusufeli Projesinin Türkiye için büyük boyutlu bir kalkınma projesi olmasından ötürü; yeniden yerleşim konusuna öncelikle önem verilmiş ve yeniden yerleşime ilişkin kanun ve düzenlemelerin halkın katılımına ilişkin hiçbir hüküm içermeyip, yalnızca kamusal açıklamadan bahsetmesine rağmen, çok yönlü halkın bilgilendirilmesi ve görüş alışverişinde bulunulmasını sağlayan faaliyetler yürütülmüştür. Yusufeli Projesine ilişkin halkın bilgilendirilmesi ve katılımı ile ilgili planlar, hem yeniden yerleşimi, hem de çevresel hususları kapsamaktadır. Konu ile ilgili olarak ortaya çıkan hususlar (örneğin çevresel ve sosyo-ekonomik sorunlar ve projeye ilişkin sorunlar) takip eden kısımlarda özetlenmiştir. Kayıtların yanı sıra, konuyla ilgili detaylar ve halkın katılımı ve bilgilendirilmesinde kullanılan yöntemler de Yusufeli YYEP Raporunda (ENCON, 2005) yer almaktadır.

K.1. Düzenlemelere İlişkin Çalışmalar Hakkında Genel Bilgi

Türk Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği (ilk kez Şubat 1993'te, son değişiklikleri içeren hali ise Aralık 2003'te yayınlandı) bir ÇED raporu gerektiren projeler için, diğer hususlarla birlikte, halkın katılımına ilişkin prosedürleri düzenlemektedir. Yürürlükteki ÇED Yönetmeliği, bu Yönetmeliğin Ek-3 maddesinde sunulan biçime göre hazırlanmış olan, projenin ve etki alanının karakteristiğini, ve olası çevresel etkiler ile etki azaltıcı önlemleri özetleyen kısa bir raporun Çevre ve Orman Bakanlığı'na sunulmasının ardından, kamuya açık resmi bir toplantı yapılmasını gerektirmektedir. Bu toplantının, Türkiye'nin her yerinde temin edilebilen bir ulusal gazete ile yerel bir gazetede duyurulmuş olması gerekmektedir. Ayrıca, valilik ve belediye (varsa) vasıtasıyla da duyuru yapılır. Bu toplantıya; proje sahibinin, ÇED raporunu hazırlayan danışmanın ve İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün katılımı gerekmektedir.

Bu yönetmeliğe göre; belli boyutlardaki (ÇED Yönetmeliğinin Ek-1, 14 ve 33. fıkraları) su depolama tesisi projeleri ve nehir tipi santral projeleri ÇED'e söz konusu olan projelerdir. Boyutları itibarıyla Yusufeli Projesi, uygulanabilirlik kriterlerinin altında kalmaktadır. Bununla birlikte, geçici 3. Maddeye göre, ÇED Yönetmeliği hükümleri şu

projelere uygulanmaz: 07 Şubat 1993'ten önce; (i) son şekliyle onaylanmış olanlar veya (ii) çevre ve diğer ilgili mevzuat uyarınca izin, lisans ya da onayı alınmış olanlar, veya (iii) kamulaştırılması kararı alınmış olanlar, veya (iv) yer seçimi diğer ilgili mevzuat temel alınarak yapılmış olanlar, veya (v) yatırım programına dahil edilmiş olanlar. Bu geçici maddeye ilişkin olarak, Çevre Bakanlığı, DSİ'ye gönderilen 02 Mart 1999 tarihli bir mektup ile Yusufeli Projesini ÇED zorunluluğundan muaf tutmuştur.

K.2. 2004'ten Önce Temas Kurulan Kurumlar, Sivil Toplum Kuruluşları ve Kişiler

2004 öncesinde gerçekleştirilen çalışmalar doğrultusunda, kurumların bazıları ile toplantılar yapılmış, kişisel iletişim ya da yazılı başvuru yoluyla görüş alışverişinde bulunulmuştur. Bu bağlamda, bazı devlet kurumlarının resmi görüşleri de yazılı olarak alınmıştır. 2004 öncesinde görüşülen kurum ve kişilerin listesi aşağıda sunulmuştur:

Resmi Kuruluşlar

- Çevre Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Ankara
- Çevre Bakanlığı, Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı (ÖÇK), Ankara
- Kültür Bakanlığı, Tabii ve Kültürel Varlıkları Koruma Komitesi (TKVKK) Genel Müdürlüğü, Ankara
- Kültür Bakanlığı, Tabii ve Kültürel Varlıkları Koruma Komitesi (TKVKK) Trabzon Müdürlüğü, Trabzon
- Orman Bakanlığı, Milli Parklar ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Ankara
- Turizm Bakanlığı, Ankara
- Orman Bölge Müdürlüğü, Artvin
- Maden Tetkik ve Arama Bölge Müdürlüğü, Trabzon
- Karayolları Bölge Müdürlüğü, Trabzon
- Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlüğü, Artvin (DSİ Trabzon Bölge Müdürlüğü eski 22'nci Dairesi)
- Artvin Valiliği, Artvin
- Tarım İl Müdürlüğü, Artvin
- Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Artvin
- Köy Hizmetleri (KH) İl Müdürlüğü, Artvin
- Turizm İl Müdürlüğü, Artvin
- Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) Artvin Müdürlüğü, Artvin
- Sismik Araştırmalar Dairesi, Ankara
- Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE), Ankara
- Devlet Meteoroloji İşleri (DMİ) Genel Müdürlüğü, Ankara
- Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), Ankara

Resmi Olmayan Kuruluşlar:

- Artvin Çevre Koruma Vakfı, Artvin
- Çevre Mühendisleri Odası (ÇMO), Ankara
- Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD), İstanbul
- Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) Türkiye, İstanbul
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Ankara

Etkilenen Yerleşimler

- Tamamıyla projeden etkilenen köylerde yaşayan köy muhtarları ve projeden etkilenen insanlar (PEİ'ler)

Bu görüşmeler sırasında temas kurulan insanlar, toplantılardan önce Yusufeli Projesi ve yapılan çalışmalar hakkında bilgilendirilmiştir. Ayrıca, toplantıların başında, Yusufeli Projesinin temel karakteristikleri açıklanmıştır. Yazılı başvurularda, projenin hedeflerini, proje özelliklerini ve proje sahası ile çevresini gösteren farklı ölçülerdeki haritaları içeren kısa bir özet eklenmiştir. Projeye ilişkin görüşler sorulmuş ve bu görüşler ÇED çalışmalarında ve bu raporun hazırlanmasında dikkate alınmıştır. Alınan görüşler aşağıda özetlenmiştir.

Nereden: Çevre Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Ankara

Tarih: 2 Şubat 1998

Konu: Bu yazıda, Yusufeli Projesinin, ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 bölümünde (ÇED Raporu gerektiren projeler) rezervuar hacmi $100 \times 10^6 \text{ m}^3$ veya rezervuar yüzey alanı 15 km^2 üzeri olan su depolama projesi olarak yer aldığı ifade edilmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Yusufeli Projesi ile ilgili olarak, yer seçimi sonuçlandırılmış veya proje sahibi (DSİ) tarafından projenin Şubat 1993'ten önce kendileri tarafından onaylanmış olduğunu bildiren resmi bir yazı alınması ile bağlantılı olarak, yatırım planı 7 Şubat 1993'ten önce onaylanan projeler için ÇED gerekmediğini belirtip, ÇED Yönetmeliğinin geçici 1.Maddesi hükümlerine tabi sayılacağını açıklamıştır.

Nereden Çevre Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Ankara

Tarih: 2 Mart 1998

Konu: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'ne (DSİ) yazılan bu yazıda, ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü, ÇED Yönetmeliğinin geçici 1.Maddesine göre Yusufeli Projesi için bir ÇED raporu hazırlanmasına ve onaylanmak üzere Çevre Bakanlığına sunulmasına gerek bulunmadığını teyit etmektedir.

Nereden: Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı (ÖÇK), Ankara

Tarih: 30 Aralık 1997

Konu: ÖÇK, proje alanının Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilen Özel Çevre Koruma Alanlarından hiçbirine dahil olmadığını, dolayısıyla kendi yetki alanlarının dışında bulunduğunu belirtmiştir. Bu, projenin gerçekleştirilmesinde ÖÇK açısından bir sakınca bulunmadığı anlamına gelmektedir.

Nereden: Kültür Bakanlığı, Tabii ve Kültürel Varlıkları Koruma Komitesi (TKVKK) Genel Müdürlüğü, Ankara

Tarih: 18 Ocak 2002

Konu: Yusufeli proje alanında kültürel ve/veya tabii varlık bulunup bulunmadığını belirlemek için yapılan gerekli çalışmalara rehberlik eden ilgili yerel yetkili kurum, Kültür Bakanlığı Tabii ve Kültürel Varlıkları Koruma Komitesi, Trabzon Müdürlüğü'dür. 1997'de bu çalışmaları başlatmak için yazılı bir başvuru yapılmıştır. Bu komite, yaptığı çalışmalar sonucunda, söz konusu yazı ile Yusufeli Rezervuarından, yalnızca 1993'ten bu yana kayıtlarda tarihi eser olarak yer alan Tekkale Kalesi'nin etkileneyeceğini rapor etmiştir. Komitenin yukarıda bahsedilen resmi yazısına göre, proje alanında başka bir tarihi ya da arkeolojik alan veya varlıktan bahsedilmemektedir. DSİ'nin konu ile ilgili çalışmaları göstermektedir ki, Tekkale Kalesi, en yüksek noktasının 697 m'lik bir yüksekliğe sahip olması sebebiyle sular altında kalacaktır. Bu nedenle, bu anıtın taşınması için gerekli çalışmalar yapılacak ve Tekkale Kalesi, bu Komite ve Kültür Bakanlığı ile koordinasyon halinde ve onların onayı ile DSİ tarafından uygun bir yere taşınacaktır.

Nereden: Kültür Bakanlığı, Tabii ve Kültürel Varlıkları Koruma Komitesi Trabzon Müdürlüğü, Trabzon

Tarih: 29 Ocak 2001 ve 18 Ocak 2002

Konu: İlk yazıda (2001 tarihli), Tabii ve Kültürel Varlıkları Koruma Komitesi Trabzon Müdürlüğü, kendi aldıkları 20 Kasım 1993 tarihli kararla tarihi anıt olarak kaydedilen Tekkale Kalesi'nin planlanan Yusufeli Rezervuarının sınırları içinde yer aldığını belirtmektedir. İkinci yazıda, bu yetkili kurum, Tekkale Kalesi'nin kolayca görülmesini sağlamak üzere Yusufeli Rezervuarının su seviyesinin kale tabanından iki metre aşağıda kalmasını sağlaması koşuluyla, Yusufeli Barajı'nın inşa edilebileceğini belirtmiştir.

Nereden: Orman Bakanlığı, Milli Parklar ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Ankara (bugünkü Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü)

Tarih: 4 Mart 1998 ve 9 Mart 1998

Konu: Bu iki yazıda, Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Yusufeli Projesinin, Yusufeli/Artvin'deki Çoruh Vadisi Yaban Hayatı Koruma Alanı üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri hakkında kaygılarını ifade etmektedir. Genel Müdürlük, projenin, 8700 hektar genişliğindeki yaban hayatı koruma alanının 459 hektarlık bölümünü sular altında bırakacağını, hayvan türlerinin geçişlerini engelleyeceğini ve Çoruh Nehrindeki su canlılarının yaşamını etkileyeceğini kaydetmektedir. Projenin, hem inşası hem de işletilmesi süresince çevreye ve yaban hayatı koruma alanına muhtemel etkilerinin ÇED raporunda tartışılması gerektiği belirtilmişti. Milli Parklar ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü'nün bu endişe ve kanaatleri çevresel değerlendirme çalışmalarında dikkate alınmıştır ve Genel Müdürlük tarafından istenen şekilde, yukarıda bahsedilen muhtemel etkilere ÇED raporunun her iki şeklinde de (Türkçe ve İngilizce) ilgili bölümlere gönderme yapılmıştır.

Nereden: Turizm Bakanlığı, Ankara

Tarih: 9 Ocak 1998

Konu: Bu yazıda Bakanlık, Yusufeli Projesinin 2634 sayılı Turizm Yasası tarafından korunan hiçbir turizm alanı ya da merkezinin kapsamında bulunmadığını teyit etmektedir. Ayrıca, 1994'te Çoruh Nehri Vadisinde turizmin geliştirilmesi ve canlandırılması için Bakanlık tarafından bir proje başlatıldığı yönünde bilgi bulunmaktadır.

Nereden: Orman Bölge Müdürlüğü, Artvin

Tarih: 31 Aralık 1997

Konu: Orman Bölge Müdürlüğü, proje sahası için yapılan araştırmalara göre, proje sahibinin, Yusufeli proje sahasında yer alan orman alanlarına ilişkin izin almak için gerekli prosedürleri, kurumun yönetmelik ve politikalarının gerektirdiği şekilde izlemesi halinde Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde bir sakınca bulunmadığını ifade etmiştir.

Nereden: Maden Tetkik ve Arama (MTA) Bölge Müdürlüğü, Trabzon

Tarih: 30 Aralık 1997

Konu: MTA Bölge Müdürlüğü, bölgede yapılan çalışma ve araştırmalara göre, proje sahasında hiçbir maden cevheri, termal ya da jeotermal kaynak tespit edilmediğini bildirmiştir. Bu nedenle, Bölge Müdürlüğü, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde madencilik açısından hiçbir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Nereden: Devlet Karayolları Bölge Müdürlüğü, Trabzon

Tarih: 05 Ocak 1998

Konu: Bu yazıda, Devlet Karayolları Trabzon Bölge Müdürlüğü, Yusufeli Projesi de dahil olmak üzere, Çoruh Nehri Vadisinde yapılması planlanan hidroelektrik projelerinin gerçekleştirilmesi halinde su altında kalacak olan karayolları için yeni bir yön belirleyecek çalışmalar hakkında bilgi vermiştir. Çoruh Nehri Vadisinden geçecek yeni karayolu rotasını belirlemek üzere yapılan araştırmaların Ekim 1997'de başlatılmış olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, bu çalışmaların halen devam ettiği ve Devlet Karayolları Genel Müdürlüğü müteahhitleri tarafından üstlenilmiş olan bir Çevresel Etki Değerlendirmesi çalışmasının da bu çalışmalarla koordineli olarak yürütüldüğü kaydedilmiştir. Bölge Müdürlüğü, bu hususların, Çoruh Nehri Vadisi'nde yapılması planlanan HES projeleri ile bağlantılı olarak değerlendirilmesi gerektiğini eklemiştir. Devlet Karayolları Bölge Müdürlüğü'nün endişeleri Çevresel Değerlendirme çalışmalarında göz önüne alınmış ve bu konulara ÇED raporunun ilgili bölümlerinde değinilmiştir.

Nereden: Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlüğü 22. Dairesi, Artvin (bugünkü DSİ Artvin Bölge Müdürlüğü)

Tarih: 30 Aralık 1997

Konu: DSİ Bölge Müdürlüğü 22. Dairesi, proje sahası için yapılan denetlemelere göre, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde, kurumlarının yönetmelik ve politikaları açısından bir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Nereden: Artvin Valiliği, Artvin

Tarih: 15 Ocak 1998

Konu: Bu, Artvin Valiliğinin, Türk ÇED Yönetmeliği açısından Yusufeli Projesi hakkındaki resmi görüşünü açıklayan yazıdır. ÇED Yönetmeliğinin 8.Maddesi, valiliğin söz konusu projeye ilişkin olarak, projeden etkilenen yerel kurumların yönetmelik ve politikaları açısından bir sorun bulunup bulunmadığını araştıracağını belirtmektedir. İlgili yerel kurumlar tarafından yapılan araştırmaların bir sonucu olarak, ilgili yönetmelik ve politikalar açısından projenin gerçekleştirilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı saptanmıştır. Bu nedenle Artvin Valiliği, Yusufeli Projesini onayladığını açıklamıştır. Valiliğin irtibat kurduğu yerel kurumların resmi yorumları, bu yazıya ek olarak konmuş bulunmaktadır.

Nereden: Tarım İl Müdürlüğü, Artvin

Tarih: 06 Ocak 1998

Konu: Bu yazıda, Tarım İl Müdürlüğü, öncelikle topografya açısından bölgedeki tarımsal alan imkanları hakkında genel bilgi vermiştir. Artvin bölgesinin, derin ve dik bir vadi içerisinde akan Çoruh Nehri ile birlikte gelecekteki Yusufeli rezervuar alanını da kapsayan sarp sıra dağlarla çevrili olduğu ve bu dik topografyanın tarımsal aktiviteleri vadi yamaçlarında oluşturulan taraçalarla sınırladığı kaydedilmektedir. İl Müdürlüğü, bunun gibi sınırlı arazilerde gerçekleştirilen tarımsal aktivitelerin yerel halka tatmin edici bir gelir sağlamaktan uzak olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Proje tarafından su altında bırakılacak olan tarımsal alanın, il sınırları içindeki toplam tarımsal alanın çok küçük bir yüzdesini oluşturacağı ifade edilmektedir. Tarım İl Müdürlüğü, yukarıdaki sebeplerden ötürü, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde kurumlarının yönetmelik ve politikaları açısından bir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Nereden: Artvin Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Artvin

Tarih: 06 Ocak 1998

Konu: Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, proje sahası için yapılan araştırmalara göre, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde kurumlarının yönetmelik ve politikaları açısından bir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Nereden: Köy Hizmetleri (KH) İl Müdürlüğü, Artvin

Tarih: 06 Ocak 1998

Konu: Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü, proje sahası için yapılan araştırmalara göre, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde kurumlarının yönetmelik ve politikaları açısından bir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Nereden: Turizm İl Müdürlüğü, Artvin

Tarih: 05 Ocak 1998

Konu: ENCON'a yazmış oldukları 30 Aralık 1997 tarihli yazılarında olduğu gibi İl Müdürlüğü, proje sahasının, 2634 sayılı Turizm Yasası tarafından korunan hiçbir turizm alanı ya da merkezinin kapsamında bulunmadığını belirtmiştir. Bu yazıda ayrıca, projenin gerçekleştirilmesinin, Yusufeli ile Sebzeçiler Köyü arasında kalan rafting alanını, bölgedeki rafting turizmini olumsuz etkileyecek şekilde su altında bırakacağı ifade edilmektedir. Turizm İl Müdürlüğü'nün kaygı ve görüşleri Çevresel Değerlendirme çalışmalarında dikkate alınmış ve bu konulara ÇED raporunun ilgili bölümlerinde değinilmiştir.

Nereden: Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) Artvin Müdürlüğü, Artvin

Tarih: 29 Aralık 1997

Konu: TEİAŞ Artvin Müdürlüğü, proje sahası için yapılan araştırmalara göre, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesinde kurumlarının politikaları açısından bir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Görüşülen: Sismik Araştırmalar Dairesi, Ankara

Tarih: 3 Kasım 1997

Konu: Türkiye'deki ve proje sahasındaki sismik durum hakkındaki bilgi, Sismik Araştırmalar Dairesinin bir temsilcisinden temin edilmiştir. Temsilci, Türkiye'nin, yüksek sismik aktivitenin bulunduğu bir bölgede yer aldığını ifade etmiştir. Proje sahasının bulunduğu bölgenin sismik kayıtlarını temin etmek için bir başvuru yapılmıştır. Alınan kayıtlar, proje sahasının bulunduğu bölgede 20. yüzyılda gerçekleşmiş olan depremleri göstermektedir. Bölgede kaydedilmiş bulunan depremlerin maksimum büyüklükleri 6,0'dan küçüktür. Temsilci, büyüklüğü 6,0'dan (Richter Ölçeğine göre) az olan depremlerin orta büyüklükte depremler olarak sınıflandırıldığını ifade etmiştir.

Görüşülen: Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE), Ankara

Tarih: 15 Nisan 1998

Konu: Bu toplantıda; EİE'nin sorumlulukları, suya ilişkin verilerin bir araya getirilmesi (kimin biriktireceği ve nasıl biriktirileceği), su kaynağı projeleri için planlama süreci ve bunun geliştirilmesi konuları tartışılmıştır. Bu kurumdan ayrıca, akış ve su kalitesine ilişkin bilgiler alınmıştır. EİE, nehirlerdeki baraj ve hidroelektrik enerji santralleri gibi projeleri başlatan ve geliştiren temel kurumlardan birisidir. Bu kurum, akış hızı ve su kalitesini gözlemlemek üzere, kimi nehirler üzerine kurulu bazı örnek istasyonlara sahiptir ve bu istasyonlardan sağlanan verilerin bir kısmı raporda kullanılmıştır.

Görüşülen: Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü (DMI), Ankara

Tarih: 15 Nisan 1998

Konu: Bu toplantıda, DMI'nin bir temsilcisi ile, proje sahasının bulunduğu bölgedeki mevcut meteorolojik veriler tartışılmıştır. Temsilci, Artvin ve Yusufeli istasyonlarının proje sahasına en yakın istasyonlar olduğunu belirtmiştir. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünden bilgi almak için yazılı başvuruda bulunmak ve bir ücret ödemek gerekmektedir. Artvin ve Yusufeli istasyonlarında kaydedilen veriler, yazılı ve resmi bir başvuru ve bununla bağlantılı olarak gerekli ücretin ödenmesi sonrasında temin edilmiştir.

Görüşülen: Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), Ankara

Tarih: 12 Ocak 1998

Konu: Bu toplantıda, DİE'den temin edilebilecek bilgiler tespit edilmiştir. Veri toplamanın önemi ve bazı temel verilerin elde edilebilirliği tartışılmıştır. Çevresel Değerlendirme çalışması kısaca açıklanmıştır. Ardından, proje için gereken temel verilerin (özellikle sosyo-ekonomik) bazıları, gerekli ücretin ödenmesini müteakip DİE'den temin edilmiştir.

Nereden: Artvin Çevre Koruma Vakfı, Artvin

Tarih: 05 Ocak 1998

Konu: Bu yazıda, Artvin Çevre Koruma Vakfı, kendi politikaları paralelinde projeye ilişkin incelemeler yaptıklarını belirtmiştir. Vakıf, proje sahasına ilişkin yaptıkları incelemelere göre, Yusufeli Projesinin gerçekleştirilmesiyle ilgili önemli bir sakınca bulunmadığını açıklamıştır.

Görüşülen: Çevre Mühendisleri Odası (ÇMO), Ankara

Tarih: 29 Ocak 2003

Konu: Yönetim Kurulu Başkanı ile Dr.İ.Haluk Çeribaşı görüşmüştür. Her şeyden önce, bu görüşmenin amacı da dahil olmak üzere, projeye ve yürütülen çalışmalara ilişkin kısaca bilgi verilmiştir. Ayrıca, proje ve çevresel değerlendirme çalışmaları ile ilgili sorular cevaplandırılmış ve son olarak görüşleri sorulmuştur. Başkan vekili, görüşlerinin tek bir projeye yönelik olmadığını, ancak enerji üretimi için, linyit ve hidrolik gibi yerli enerji kaynaklarının kullanılmasını desteklediklerini açıklamıştır. Herkesçe bilindiği gibi, Türkiye'nin, enerji taşımacılığının kavşak noktasında bulunduğunu, bununla birlikte, ülkedeki tüm enerji üretimi dış kaynaklara dayalı olmaması gerektiğini belirtmiştir. Ardından, bu kaynakların (veya enerji projelerinin) geliştirilmesine ilişkin olarak taşıdıkları kaygıların, temelde planlama sürecine ilişkin olduğunu sözlere eklemiştir. ÇMO, çevreye ilişkin hususların planlama sürecinde mümkün olduğunca erken hesaba katılması ve herhangi bir olumsuz sonuca (çevresel, sosyal veya teknik) ilişkin etki azaltıcı önlemlerin uygun biçimde alınması gerektiğini değişik platformlarda dile getirmektedir. ÇED raporlarının hazırlanması, bu amacı gerçekleştirmeye yönelik önemli bir araç olarak görülmüş ve Çevre Bakanlığı tarafından şart koşulmadığı halde bir ÇED raporu hazırlanmış olması, Yusufeli Projesi için bir avantaj sayılmıştır. Son olarak, ÇED raporunun bitmiş halini ileride talep edeceklerini belirtmişlerdir.

**Görüşülen: Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD), İstanbul
Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) Türkiye, İstanbul**

Tarih: 31 Ocak 2003

Konu: Bu sivil toplum örgütünün çevre koruma bölümü başkanı ile Dr.İ.Haluk Çeribaşı tarafından temas kurulmuştur. Her şeyden önce, bu danışmanın amacı da dahil olmak üzere, projeye ve yürütülen çalışmalara ilişkin kısaca bilgi verilmiştir. Sonra temsilci, hedefleri, çalışma alanları ve yaklaşımlarından başlayarak DHKD ve WWF/Türkiye'nin görüşlerini anlatmıştır. Bunların, Büyük Barajlar Dünya Komisyonunun son raporunda sunulan yaklaşımı destekledikleri belirtilmiştir. Yusufeli Projesi gibi çok önemli altyapı projelerinin Türkiye'de kullanılandan daha kapsamlı bir yaklaşıma ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir. Su kaynakları ve hidro gelişim projeleri için havza planlaması ve idaresi temelinde bu yapılabilir. Bu yaklaşıma göre Çoruh nehri üzerinde Yusufeli veya benzeri başka herhangi bir projenin prensip olarak gerçekleştirilmemesi gerektiğini düşünmektedirler. Her şeyden önce, bu ve benzeri projelerin hayata geçirilmesine karar vermeden önce kapsamlı bir bölgesel değerlendirme gerekir. Dahası, Çoruh Nehri Havzasının WWF tarafından dünyada belirlenmiş 200 ekolojik bölge arasında yer aldığını belirtmiştir. Çoruh Nehri Havzasını içeren bölge bütün Gürcistan'ı ve Türkiye'nin Kuzey Doğu bölümünü örtmekte hatta İran'a uzanmaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin enerji politikasının, enerji sektöründe konuyu bütün yönleri (ekonomik, çevresel, sosyal, teknik vb) ve alternatifleriyle ele alan bir planlamayla tekrar değerlendirilmesi ve değiştirilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Ardından projeler buna uygun şekilde ortaya konmalı ve aynı yaklaşımla tamamlanmalı, gerekli bütün etütler yapıldıktan sonra uygulanabilir bulunduğu takdirde hayata geçirilmelidir.

Görüşülen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Ankara

Tarih: 28 Ocak 2003

Konu: Çevre konusuyla ilgilenen bir yönetim kurulu üyesi ile Dr.İ. Haluk Çeribaşı temas kurmuştur. Her şeyden önce, bu danışmanın amacı da dahil olmak üzere, projeye ve yürütülen çalışmalara ilişkin kısaca bilgi verilmiştir. Ayrıca proje ve Çevresel Değerlendirme çalışmaları ile ilgili sorular yanıtlanmış, sonrasında görüşleri istenmiştir. TMMOB'nin Yusufeli Projesi gibi tek bir proje hakkında odayı temsilen resmi bir görüş veremeyeceği belirtilmiştir. Buna karşın genel yaklaşımları beyan edilmiştir. Bu yaklaşımın temelleri şöyle sıralanabilir:

- Gelişim projeleri için profesyonel planlama,
- Geliştirmenin her aşaması için uzman profesyonelleri istihdam

etmek,

- Gelişimin sosyal ve kamu yararı dahil bütün yönlerini dikkate almak

Ayrıca, enerji projelerinin, bütün alternatifleri ve gerçekleri hesaba katan, disiplinler arası kapsamlı etütlerden sonra planlanması gerektiği belirtilmiştir. Son olarak, tamamlandığında, Yusufeli Projesi ÇED raporunun bir nüshasını referans olarak kullanılmak üzere talep ettiklerini belirtmişlerdir.

Görüşülen: *Proje bölgesinde yaşayan köylüler*

Tarih: *Nisan 1998*

Konu:

Resmi olmayan yerel temaslara ek olarak, 2 araştırmacı ve 10 görüşmeciden oluşan bir çalışma grubu ile proje sahasında sosyo-ekonomik alan araştırmaları yapılmıştır. Araştırmadan önce, bölge sakinlerinin araştırmaya katılımını yükseltmek için, proje sahasına yakın olan köylerin muhtarları bilgilendirilmiştir. Toplantı ve yürütülen çalışmanın amacı konusunda yerel halkın tümü bilgilendirilmiştir.

Bu çalışmada toplam 289 hane halkı araştırmaya katılmıştır. Cevap verenlerin %90.3'ü erkek, %9.7'si kadındır.

Bu anket 4 bölümden ve toplam 46 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde nüfus bilgilerine ilişkin (demografik) 8 soru vardır. İkinci bölüm bireylerin kendi çevreleri hakkındaki görüşlerini öğrenmeye yönelik sorular içermektedir. Üçüncü bölüm ise bireylerin yaban hayatı hakkındaki görüşlerine odaklanmıştır. Son bölümde Yusufeli Projesi hakkındaki görüşleri saptamayı amaçlayan 23 soru vardır. Anketten önce Yusufeli Projesi hakkında özet bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde projeye ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler ile beklentiler sorulmuştur.

Cevaplayanların %70'ten fazlası 20 ile 50 yaşları arasındadır. Cevaplayanlar içerisinde tüccarlar, çiftçiler, kamu çalışanları ve emekliler bulunmaktadır. İlköğretim ve lise mezunları cevaplayanların %42 ve %32'sini oluşturmaktadır. Ankete katılanların %90'ı proje hakkında zaten bilgilendirilmiş olduklarını beyan etmiştir. Yine, katılımcıların %35'i projeyi kendileri için yararlı görürken %62'si Yusufeli Projesinin kendilerine faydalı olacağı görüşünde değillerdir. Diğer yandan katılımcı aile reislerinin %50'si projenin torunları için faydalı olacağını, %40'ı da bunun tersini düşünmektedir. Bölgede bu tür bir projenin gerekliliğine inananların oranı ile karşı görüş sahiplerinin oranı sırasıyla %44 ile %50'dir. Anket sonuçları, katılımcıların %85'inin tekrar yerleşimi kendi olanaklarıyla, %15'inin ise hükümet eliyle yapmayı tercih ettiklerini göstermektedir. Bunlar arasında %55'i bölge dışında, %27'si Yusufeli İlçesinde kentsel yerleşimi tercih etmiştir. Kırsal yerleşimi tercih edenlerin hemen hepsi ise aynı bölgede kalmayı istemişlerdir.

K.3. Halkın Katılımı ve Bilgilendirme Faaliyetleri (2004-2005)

Daha önce de belirtildiği gibi, Yusufeli projesi kapsamında 2004-2005 yılı halkın katılımı ve bilgilendirme çabaları, yeniden yerleşim planlama çalışmaları ile bütünleşmiş biçimde yürütülmüştür. Bu katılım ve bilgilendirme faaliyetleri için çeşitli araçlar ve yöntemler kullanılmıştır. Çevresel ve sosyo-ekonomik konulara ilişkin olarak bunlardan elde edilen bilgiler aşağıya özetlenmiştir. Yeniden yerleşim planlaması (YYP) ve katılımı, halkı bilgilendirmeye ilişkin ayrıntılar Yeniden Yerleşim Eylem Planı (YYEP) raporunda görülebilir (ENCON 2005). Ancak burada belirtmelidir ki, köylülerin endişeleri çoğunlukla yeniden yerleşimle ilgili olmuştur, köylüler çevreye ilişkin çok az kaygı taşımaktadır.

Hedeflenen Paydaşlar ve İletişim Kanalları

Çalışmalar sırasında basılı broşür ve kitapçıklar dağıtılarak, Proje Bilgilendirme Ofisini (PBO) sürekli açık tutarak, projeye tahsis edilmiş bir telefon hattı ve ilgili haritaların PBO'da sergilenmesi suretiyle halka güvenilir bilgiler sunulmuştur. Düzenlenen toplantılar, forumlar ve kilit bilgilendirici ile hane halkı anketleri uygulanarak bütün ilgili paydaşlara danışılmıştır. Bilgi sunma ve danışma çalışmaları, bu paydaşlar arasında konuyla en çok ilgilenen aşağıdaki paydaşları hedef almıştır:

- Doğrudan ya da dolaylı etkilenen kimseler,
- İlgili resmi kuruluşlar,
- Konuyla ilgilenen sivil toplum kuruluşları,
- Medya.

Projeden etkilenen insanlara (PEİ'lere) bilgi sunma ve katılım çalışmalarında kullanılan araçlar Tablo K.1.'de özetlenmiştir. Bu faaliyetlere ve kullanılan yöntemlere dair ayrıntılı bilgi Yusufeli YYEP raporunda bulunabilir. Hem ÇED, hem de YYEP raporları, ilgili kimseler tarafından incelenmek istendiğinde, sanal ortamdan, Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü'nden, Artvin DSİ Müdürlüğü'nden, Yusufeli Kaymakamlığı'ndan (Proje Bilgilendirme Ofisi'nden) edinilebilir.

Tablo K.1. Halkın Katılımı ve Bilgilendirme Faaliyetleri'nin Özeti

Bilgilendirme ve Katılım Araçları	Açıklama	Temel Sebep	Hedeflenen Paydaş(lar)
Proje Bilgilendirme Ofisi (PBO) ve Projeye Özel Telefon	Ofis, 17 Ocak 2005 tarihinde Yusufeli İlçesi, Valilik Binası'nda açıldı ve ENCON tarafından 4 ay boyunca işletildi. Toplam olarak 938 kişi ofisi ziyaret etti. Ofis 4 ay sonunda, DSİ ve valiliğe transfer edildi.	<p>Bilgilendirme ve Karşılıklı Görüş Alışverişi</p> <ul style="list-style-type: none"> Etkilenenlerin, hakları ve sorumlulukları hakkında tam olarak bilgilendirilmeleri Yeniden yerleşim eyleminin planlanmasında ve çevresel etki değerlendirme çalışmalarına, PEİ'lerin katılımının artırılması Proje çevresi ve sosyal hususlara ilişkin olarak bütün paydaşlara güncel ve güvenilir bilginin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> PEİ'ler Yerel hükümet temsilcileri Hükümet kuruluşları İlgili STK'lar Medya
PBO'da, basılı bilgilendirme kitapçıklarının ve broşürlerinin dağıtılması ve haritaların sergilenmesi	Toplamda 4,000 adet bilgilendirme kitapçığından bir kısmı PEİ'lere dağıtılmış, bir kısmı bilgilendirme amaçlı olarak dağıtılmak üzere PBO'da bulundurulmuş ve diğer kısmı da konuyla ilgilenen çeşitli taraflara (çoğunlukla STK'lara) postalanmak üzere kullanılmıştır. Bu bilgilendirme kitapçıkları, projeye, yeniden yerleşim ve çevreyle ilgili konularda bilgi içermektedir. Rezervuar alanı ile civarının haritaları da PBO'da sergilenmiştir.		
Halkın Katılımı Toplantısı	8 Şubat 2005'de, Yusufeli İlçe Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 500-600 kişi ve yerel temsilcilerin pek çoğu toplantıya katılmışlardır.		
Köy Bilgilendirme Toplantıları	19 köy bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Toplamda, yaklaşık 1,000 kişi toplantılara katılmışlardır.		

Tablo K.1. Halkın Katılımı ve Bilgilendirme Faaliyetleri'nin Özeti

Bilgilendirme ve Katılım Araçları	Açıklama	Temel Sebep	Hedeflenen Paydaş(lar)
Köy Toplantıları (Forumlar) (Kadınlar ve erkeklerle ayrı yapılan)	Toplam 14 köyün, 7'sinde, kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı yapılmıştır. Bu toplantılara katılım oldukça tatminkardır.	Bilgilendirme ve Karşılıklı Görüş Alışverişi <ul style="list-style-type: none"> Projenin doğrudan ve dolaylı etkilerinin belirlenmesi Proje ve/veya projenin temel bileşenleri hakkında paydaşların görüşlerini almak PEİ'lerin, ihtiyaçları ve öncelikleri hakkında bilgi elde edilmesi Kısa bir zaman aralığında, çok sayıda insanla bilginin çapraz kontrolü fırsatını kullanmak 	<ul style="list-style-type: none"> PEİ'ler ve özellikle hassas gruplar. İlgili STK'lar.
Odak Grup Toplantıları	Üç adet odak grup toplantısı, ilçe merkezindeki gençler, kadınlar ve STK'lar için yapılmıştır.		
Boyama ve Kompozisyon Yarışması	99 resim ve 25 kompozisyon yarışmada yer aldı.	Karşılıklı görüş alış veriş <ul style="list-style-type: none"> Projeyle ilintili olarak, çocukların duygu ve düşünceleri hakkında bilgi toplanması 	<ul style="list-style-type: none"> Çocuklar
Formel ve Enformel Paydaş Toplantıları ve Mülakatlar	Yusufeli ve Ankara'da, pek çok sayıda formel ve enformel toplantı ve mülakat, ilgili hükümet kuruluşları, politik parti liderleri, ilgili STK'lar ve PEİ'lerle bir arada yapılmıştır.	Bilgilendirme ve karşılıklı görüş alışverişi <ul style="list-style-type: none"> Yeniden yerleşim planlaması ve çevresel etki değerlendirme çalışmaları hakkında bilginin yayılması. Yerel halkın sosyal yaşamları, sosyo-ekonomik statüleri ve projeye ilişkin davranışlarıyla ilintili olarak daha de4taylı bilgi elde etmek. Proje hakkında paydaşların fikirleri hakkında bilgi toplamak. 	<ul style="list-style-type: none"> PEİ'ler Hükümet organizasyonları İlgili STK'lar Politik partiler Medya

Tablo K.1. Halkın Katılımı ve Bilgilendirme Faaliyetleri'nin Özeti

Bilgilendirme ve Katılım Araçları		Açıklama	Temel Sebep	Hedeflenen Paydaş(lar)
Anketler	Sosyo-ekonomik anket, Fiziksel Varlıklar Anket ve Arazi Varlıkları Envanteri	Tamamıyla veya kısmen su altında kalacak olan yerleşimlerde bulunan toplam 3,031 haneyle araştırma yapılmıştır.	<p>Karşılıklı görüş alışverişi</p> <p>Sosyo-ekonomik verilerin elde edilmesine ilaveten, anket şu konularda da fakir sahibi olabilmek amacıyla tasarlanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projenin doğrudan ve dolaylı etkilerinin belirlenmesi. • Proje ve/veya projenin temel bileşenleri hakkında paydaşların görüşlerini alabilmek • PEİ'lerin, ihtiyaçları ve öncelikleriyle ilgili bilgi elde edilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> • PEİ'ler
	Kilit Bilgilendirici Anketi	Toplamda, Yusufeli'nin 4 mezrası ve 46 köyünde 50 anket yapılmıştır.	<p>Karşılıklı görüş alışverişi</p> <p>Köyler hakkında genel bir bilgi ve sosyal imkanların olup olmadığına ilişkin bilgi toplamak amacıyla beraber anket aşağıda belirtilen şu konularda bilgi sahibi olmak amacıyla da tasarlanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Köylerin, ihtiyaçları ve öncelikleri hakkında bilgi edinmek. • Hassas grupları belirlemek. • Kalkınma fırsatları ile bağlantılı olarak temel bilgilendiricilerin görüşlerinin alınması. 	<ul style="list-style-type: none"> • PEİ'ler ve özellikle hassas gruplar

Tablo K.1. Halkın Katılımı ve Bilgilendirme Faaliyetleri'nin Özeti

Bilgilendirme ve Katılım Araçları		Açıklama	Temel Sebep	Hedeflenen Paydaş(lar)
	Sokak satıcısı anketleri	15 sokak satıcısı anketi yapılmıştır.	<p>Karşılıklı görüş alışverişi</p> <ul style="list-style-type: none"> Projeden, sokak satıcılarının nasıl etkilenecekleri hakkında bilgi toplamak Uygulanacak olan önlem tedbirleri hakkında danışmak 	<ul style="list-style-type: none"> Dolaylı olarak etkilenenler (sokak satıcıları)
Bilgilendirme Mektupları		Çalışma alanında mülkleri bulunup, diğer şehirlerde yaşayan toplamda 79 kişi ve 14 STK, mektup aracılığıyla yeniden yerleşim ve ÇED çalışmaları hakkında bilgilendirilmiş ve katılımları rica edilmiştir.	<p>Karşılıklı görüş alışverişi</p> <ul style="list-style-type: none"> Göç edenlerin yazışmalar aracılığıyla görüşleri hakkında bilgi elde edilmesi. Yeniden yerleşime maruz kalanların geçim kaynaklarının iyileştirilmesi anlamında tedbirler geliştirilmesi Onların Proje'ye ilişkin kuşku ve görüşlerinin elde edilmesi Onların, çevresel etki değerlendirme çalışmaları hakkında görüşlerini ve çevresel sonuçları ile ilintili olarak kuşkuları hakkında bilgi edinmek. Katkılarıyla, çevresel/sosyal etkilerle bağlantılı önlem tedbirlerinin alınması. 	<ul style="list-style-type: none"> Alandan göç eden insanlar İlgili STK'lar

Çalışmaya Dahil Edilen Kuruluşlar

Koordinasyonun sağlanabilmesi için, çeşitli düzeylerde resmi kuruluşların katılımıyla projeye ilgili pek çok toplantı yapılmıştır. Buna ek olarak, halka açık bir bilgilendirme toplantısı ile yerel sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili kuruluşları da kapsayan karşılıklı görüş alışverişine imkan veren toplantılar da düzenlenmiştir. Çalışmalar için görüşlerine başvuru, bilgi ve veri toplanan kurum/kuruluşlar ve paydaşlar şunlardır:

Resmi Kuruluşlar

- Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, (TKİB), Ankara
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB), Ankara
- Maliye Bakanlığı, Ankara
- Sağlık Bakanlığı, Ankara
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (BİB), Ankara
- Hazine Müsteşarlığı, Ankara
- İller Bankası Genel Müdürlüğü, Ankara
- Mili Emlak Genel Müdürlüğü, Ankara
- Karayolları Genel Müdürlüğü, Ankara
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Ankara
- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü (DMİ), Ankara
- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM), Ankara
- Devlet Su İşleri Artvin Bölge Müdürlüğü, Artvin
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Artvin Müdürlüğü, Artvin
- Artvin Orman Bölge Müdürlüğü, Artvin
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Trabzon Müdürlüğü, Trabzon
- Devlet Karayolları Trabzon Bölge Müdürlüğü, Trabzon
- Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü, Artvin
- Tarım İl Müdürlüğü, Artvin
- Sismik Araştırmalar Müdürlüğü, Ankara
- Toplu Konut İdaresi (TOKİ), Ankara
- Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE), Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Ankara
- Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), Ankara
- Türkiye Elektrik Üretim Anonim Şirketi (TEAŞ), Ankara
- Türkiye Elektrik İletim ve Dağıtım Anonim Şirketi (TEİAŞ), Ankara
- Türk Standartları Enstitüsü, Ankara
- Artvin Valiliği, Artvin
- Yusufeli Kaymakamlığı, Yusufeli
- Yusufeli Belediyesi, Yusufeli
- Kılıçkaya Belediyesi, Kılıçkaya

Sivil Kuruluşlar

- Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD), İstanbul
- Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) Türkiye, İstanbul
WWF (Kafkasya Projesi)
- Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA), İstanbul
- Türkiye Çevre Vakfı, Ankara
- Ekolojik Araştırmalar Derneği (EKAD), Ankara
- Çevre Mühendisleri Odası, Ankara
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Ankara
- Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV), Ankara
- Artvin Çevre Koruma Vakfı, Artvin
- Yeşil Artvin Derneği, Artvin
- Artvin Halk Derneği, Artvin
- Artvin Kültür ve Dayanışma Derneği, Artvin
- Artvin Kültürel Destekleme ve Dayanışma Derneği, Kocaeli
- Yusufeli Kültür ve Dayanışma Derneği, Ankara
- Yusufeli Kültür ve Dayanışma Derneği, Bursa
- Yusufeli Kültür ve Dayanışma Derneği, İstanbul
- Yusufeli Kültür ve Dayanışma Derneği, Kocaeli
- Artvin Tarım Derneği, Artvin
- Yusufeli Doğa ve Su Sporları Derneği, Yusufeli
- Avcıları Bilinçlendirme Derneği, Yusufeli
- Yusufeli İlçesini Geliştirme, Güçlendirme ve Kültürel Değerleri Koruma Derneği, Yusufeli
- Kılıçkaya Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Kılıçkaya
- Yusufeli Kültür, Turizm ve Baraj Derneği, Yusufeli

Diğer Kuruluşlar

- Doğu Karadeniz Bölge Kalkınma Projesi, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve DPT, Ankara
- Sosyal Riski Azaltma Projesi, Başbakanlık, Ankara
- Bölgesel Çevre Merkezi (REC Türkiye), Ankara

Etkilenen Yerleşimler

- Kismen veya tamamen su altında kalacak köylerin muhtarları ve ihtiyar heyetleri
- Su altında kalmayacak köylerin muhtarları ve ihtiyar heyetleri
- Kismen veya tamamen etkilenen PEİ'ler (hane halkı bazında)

Projeye İlişkin Endişeler

Araştırmalar süresince PEİ'lerin öne çıkardığı en temel endişe ilçe merkezinin yeni yeri olmuştur ki, bu endişe görüşlerine başvuru nüfusun %37'si tarafından paylaşılmaktadır. Bunu kamulaştırma kıymet takdirlerine ilişkin endişeyle (görüşülenlerin %20'si), baraj inşaatının başlama ve tamamlanma zamanına ilişkin endişe (görüşülenlerin %13'ü) izlemektedir. Görüşülen insanların proje ve sonuçları hakkındaki diğer bütün endişeleri, görüşmelere katılanların %10'undan azı tarafından ortaya koyulmuştur. Bunlar arasında en önemlileri; inşaat süresince ve sonrasında iş olanakları, yeniden konumlanacak yollar (yapım işlerinin öncelik sıralaması ve zamanlaması) ve kırsal yeniden yerleşim alanlarıdır.

Çevresel konular; çevre, kültürel miras ve tarım konusunda endişelerini dile getiren %4'lük bir kesim tarafından vurgulanmaktadır. Bu kişiler tarafından öne çıkarılan ana endişe yapım işleri sırasında ortaya çıkacak toz ve gürültü olmuştur. Bu kişiler ayrıca proje yüzünden uzun vadede çevre kirliliğinin oluşup oluşmayacağını sormuşlardır. Sorular temel etütlerin uygun verilerinden hareketle elde edilmiş bilgilerle yanıtlanmıştır. Buna ek olarak verilen tepkiler kaydedilmiş, ÇED ve YYEP çalışmalarında da dikkate alınmıştır.

Bundan başka, yazılı başvuru yoluyla temas kurulan sivil toplum kuruluşları arasında bulunan Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA), bilgi verici dokümanlarla birlikte adresine gönderilen yazıyı cevaplamıştır. Cevaplarında, hazırlanan raporları görmek istedikleri ve bu raporu inceledikten sonra bir görüş bildirebileceklerini belirtmişlerdir.